

25.11.2024

3605/00 04 05/2024

Asia: Metsomäen tuulivoimaosayleiskaava, Mänttä-Vilppula

Mänttä-Vilppulan kaupunki
kaavoitus@manttavilppula.fi, kaupunki@manttavilppula.fi

Lausunto

1 Johdanto

Eurowind Energy Oy suunnittelee Mänttä-Vilppulan kunnan Metsomäelle 8 voimalan tuulivoimapuistoa. Hankkeen pinta-ala on 950 ha ja suunniteltavien voimaloiden pyyhkäisykorkeus enintään 252 m. Hankkeessa tarkastellaan selostusvaiheessa myös vaihtoehtoa VE1a, jossa kaksi voimalaa jätettäisiin rakentamatta. Hanke on suunniteltu liitettäväksi alueen pohjoispuolelle Keuruulla sijaitsevaan Virtain ja Petäjäveden väliseen 110 kV:n voimajohtolinjaan. Tämä lausunto on samansisältöinen Luonnonvarakeskuksen hankkeen YVA-selostuksesta antaman lausunnon kanssa.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa arvioidaan hankkeesta aiheutuvan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia linnustolle (vaikutukset metsäkanalintu- ja pöllökantoihin sekä alueella pesivään mehiläishaukkaan). Selostuksen mukaan, mikäli lieventämistoimet toteutetaan (VE1a), vaikutuksien ei arvioida olevan merkittäviä.

Ristiriitaisesti kuitenkin metson osalta selostuksessa kerrotaan, että molemmille selvityksessä havaituille metson soidinalueille on sijoitettu tuulivoimala. Selostuksessa arvioidaan, että molemmat soittimet melko todennäköisesti hylätään kokonaan. Hankkeessa suunnitellaan voimaloita lähimmillään 40 m päähän myös teeren soittimista.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Olemassa olevan kirjallisuuden perusteella, etäisyydet suunniteltujen voimaloiden ja soidinten sekä niihin liittyvien rakenteiden välissä ovat riittämättömät. Mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi tulisi esim. tornien rakenteissa käyttää huomioratkaisuja. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle. Saadut soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa paremmin huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Lisäksi Luke huomauttaa, että metson tapauksessa vaikutuksia syntyessä, ne saattavat olla pitkäaikaisia. Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Yhteisvaikutusten osalta Luke tuo esille, että tuulivoimarakentamisen kohdistuessa valtakunnallisella tasolla laaja-alaisesti metsäkanalintu ympäristöihin, saattavat vaikutukset olla myös kansallisella tasolla merkittäviä.

Selostuksessa todetaan, että metsätalouteen verrattuna tuulivoiman takia häviää vähemmän metsäkanalinnuille soveltuvia elinympäristöjä. Luke näkee, että on tärkeää huomioida, että nämä hankkeen mahdolliset vaikutukset tulevat alueen metsätalouden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta.

Selostuksessa todetaan, että hankealueella sijaitsee kaksi saukon lisääntymis- ja levähdyspaikan sisältävää virtavesikokonaisuutta. Rakentaminen sijoittuu virtavesikokonaisuuksien välittömään läheisyyteen ja voi edellyttää virtavesien varrella sijaitsevan suojakasvillisuuden poistoa. Normaalitoiminnassa melutaso nousee 35–50 desibeliin ja on paikoin yli 50 dB. Hankkeen kaikkien vaiheiden arvioidaan aiheuttavan kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia saukkoon, kun vesistövaikutuksia koskevat lieventämistoimenpiteet on huomioitu.

Luke huomauttaa, että mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot. Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa siten olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Selostuksessa olisi ollut syytä keskittyä myös pitkän aikavälin vaikutuksiin.

Suurpetohavaintojen osalta Luke tuo esille sen, mihin selostuksessakin viitataan, että havaintoja kertyy sieltä missä ihmiset liikkuvat. Siten havaintojen kertyminen tietyltä alueelta tai niiden puuttuminen toiselta ei kerro suoraan suurpetojen aktiivisuuden keskittymistä.

Luke toteaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. muiden alueella olevien tuulivoimapuistojen ja maankäyttöhankkeiden yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankkeella arvioidaan olevan vaikutuksia linnustoon ja metsäkanalinnuille. Metsäkanalintujen elinympäristön laadun arvioidaan heikkenevän ja soidinten arvioidaan häviävän alueelta.

25.11.2024

3605/00 04 05/2024

Lieventämistoimina hankkeessa ehdotetaan tornien alaosien maalaamista tummaksi ja ajoittamaan rakennustoimet pesimäajan ulkopuolelle. Hankealueella arvioidaan olevan saukon lisääntymiselle soveltuvia alueita. Luke huomauttaa, että mikäli saukon käyttämien vesistöjen yli kohdistuu rakentamista, tulee saukko huomioida sillan tai rummun rakenteissa ja rakentamisen ei tule kohdistua saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen. Luke huomauttaa, että suurpetojen osalta tehty selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla poissulkea. Luke toteaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. muiden alueella olevien tuulivoimapuistojen ja maankäyttöhankkeiden yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 25.11.2024 klo 13:21:44.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: